SURABHI

Journal of Arts and Literature

The Bi-annual Journal of Indian Institute of Space Science and Technology

Vol.2 No.1
(June 2014)

Indian Institute of Space Science and Technology
Department of Space
Valiamala, Thiruvananthapuram

SURABHI

Journal of Arts and Literature

The Bi-annual Journal of Indian Institute of Space Science and Technology

Vol.2 No.1
(June 2014)

Editorial Board

Editor
P. Radhakrishnan

Associate Editor
Gigy J. Alex

Editorial Board Advisors
V. C Harris
Kurien Issac
Babitha Justin
Anand Narayanan

Editorial Office
Indian Institute of Space Science and Technology
Department of Space
Valiamala, Thiruvananthapuram.

Printed and Published at
Reprographic Facility, Library
Indian Institute of Space Science and Technology
Department of Space
Valiamala, Thiruvananthapuram.

SURABHI

Journal of Arts and Literature

The Bi-annual Journal of Indian Institute of Space Science and Technology

Vol.2 No.1
(June 2014)

Indian Institute of Space Science and Technology
Department of Space
Valiamala, Thiruvananthapuram

From the Editor's Desk

P. Radhakrishnan

It is with great pleasure, and not without some restrained pride, that we bring out this second issue of SURABHI. Readers may recall that its debut was on December 16, 2013. Its continued life will, no doubt, be sustained by all our creative friends in our great, vast organization. Come to think of it, who isn't creative?

Most of us suffer from the well-known 'bumblebee syndrome'. Experts would mercilessly condemn the bumblebee as incapable of flying, for everything about it is aerodynamically wrong. The poor creature, however, is unaware of this judgment. And, the result is that the bumblebee keeps merrily flying! In sum, we are inhibited by what is often a baseless fear of failure.

We are certainly receiving valuable contributions such as articles, travelogues, poems, photographs, sketches and paintings. But we need more. SURABHI is your magazine for self-expression. Write about anything; an event, a place, a book, a person, really anything for that matter that impresses you, however trivial. Do please send it to us for enriching SURABHI.

“I've never started a poem yet whose end I knew” - certainly a beneficial hint from Robert Frost, the famous American poet.

****

Contents

Dynamic Science: The Making of a Better World	1
Pencil Drawing	6
Seashore	7
In the City of Pearls	9
Crayon Sketch	15
Bharath Matha Vaibhavam (Beauty of Mother India)	17
Introducing a Creative Father and Son	18
Aks (Reflection)	22
Punarjanmam (Rebirth)	26
Acrylic Painting	32
News and Events	33

Keerthi Priya Dasala
M.Tech Student
(Digital Signal Processing)
IIST, Thiruvananthapuram
keerthidasala@gmail.com

Dynamic Science: The Making of a Better World*

"Every great advance in science has issued from a new audacity of imagination."

John Dewey

As I write this article, I have been thinking, what if the computer was never created in the past century? Without the great invention of World Wide Web by Sir Tim Berners-Lee, can I witness this breakthrough of information technology? As I put my thoughts into words, another question pops out of nowhere, "scientific discoveries have brought us to the exhilarating world of today, but where, are we, the younger generation going to bring the world?"

Standing at the crossroads, with much fear and excitement, my thoughts reel back to the milestones achieved in science and technology in the past. We have Robert Hooke who came up with the Hooke's Law and the spring which has been very useful in many devices, Sir Isaac Newton who has contributed in Calculus, Gravitational Law, and Law of Motion, Marie Curie who found the elements polonium and radium, as well as Albert Einstein who revolutionized the physics world with his notable Theory of Relativity. However, at the same time, we do see some unprecedented consequences appear alongside with the advancement in science. Nuclear weapons and biological warfare pose a lethal threat to mankind if they are deliberately used. With the heightened understanding in genomics and biotechnology, cloning is made possible but artificial reproduction might cause a huge impact on the natural selection in the survival of all flora and fauna. A tremendous increase in the consumption of fossil fuels has helpedus greatly in transportation and also in bringing wealth to some countries. Nevertheless, the environmental destructions such as the depletion of the ozone layer due to greenhouse gases have

put our Earth at stake.

It is redundant to discuss the achievements and also the negative impacts of science because these are discussed everywhere else. I would rather prefer to write more concerning the areas that are unique in the context of science and the society.

The important aspect in this context is the consideration to human values. Technologies succeed when they are meant to augment human relationship and values, and fail when they tend to replace these. In the frenzy of the new scientific development, scientists very often forget these things. The weapons of mass destruction that were initially thought to curb atrocities are themselves creating the greatest chaos in the world. It is apparent now that peace is not won by war, neither are victories gained by confrontations. In the long run, understanding this will prove to be the key to success for a better world. Another point linked to this is the harmony with nature. Science can make the world better when it tries to be a friend of nature and not the rival. Momentary glories seemingly thought to be victories against nature are ultimately doomed to fail sooner or later. The grave threat the world is facing with global warming is a testimony to this. Time and again, nature backlashes against the crimes committed against her. The wise will understand this beforehand and hence take precautions not to disturb nature, while fools rush in to create empires by destroying the pillars of nature.

As people around the world strive for the increased growth of society, it has become increasingly evident that science and technology play key roles in addressing the needs and challenges we face in the modern world, every day of our lives. If we, as global citizens are to achieve this vision of growth and development, it is integral that unified action be taken at local, national and international levels by everyone in order to achieve solutions to our common aspirations.

Despite the advancements made by the past and present-day scientists, it is clear that science in our communities needs refinement. In the words of Martin Luther King Jr., "Our scientific power has outrun our spiritual power. We have guided missiles and misguided men." It is time that people around the world came together in the name of science and technology to help break down the

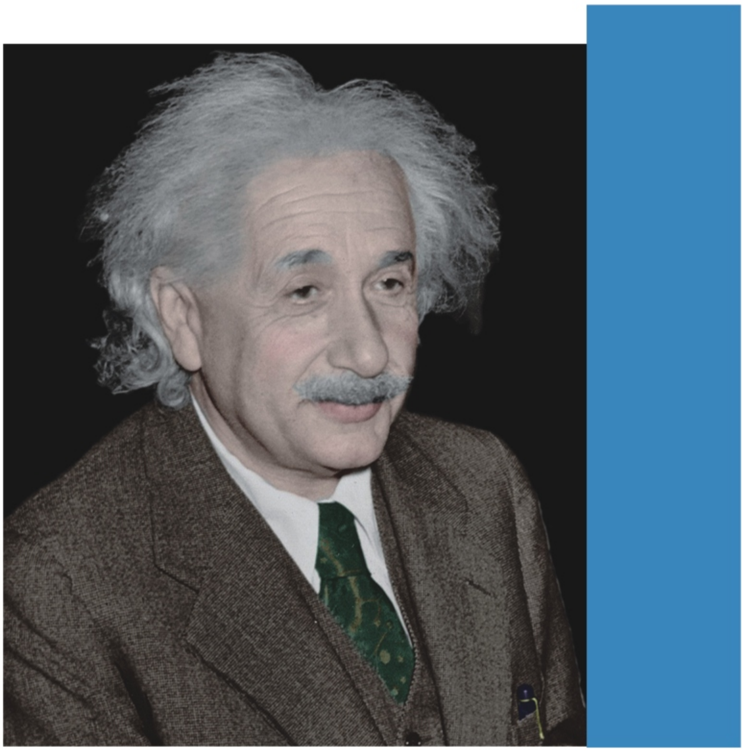

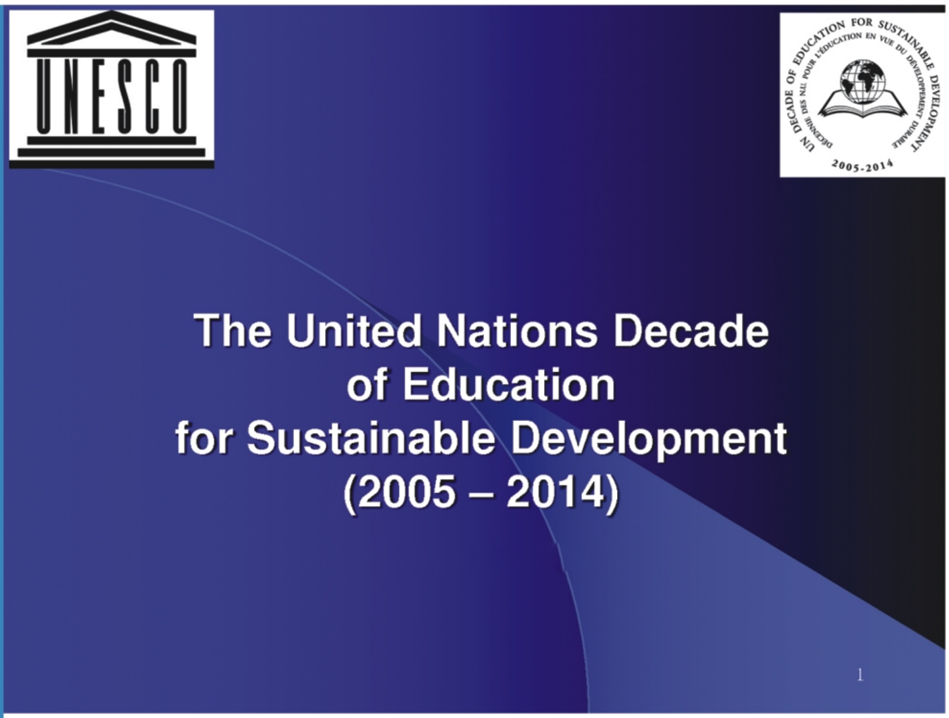

international, racial and cultural barriers between people, and to focus their combined efforts to change the world for the better.

According to the United Nations, 2001-2010 is the "International Decade for a Culture of Peace and Non-Violence for the Children of the World" while 2005-2014 is the "Decade of Education for Sustainable Development." In order to nurture both of these values, it is important that we, as members of the global community, create an awareness of the current inadequacies within society, in turn becoming empowered to employ innovative initiatives [and play leading roles in them] to address and rectify these current shortfalls.

This is where my role as a youth, as an engineer, as a citizen, and most importantly, as a catalyst for positive change, plays a part. I believe that the key to development and growth on a global scale is in creating awareness and fostering scientific outreach within communities of every kind.

Science inspires us to dream the impossible, gives us the courage to venture into the unknowns, and challenges us to be determined when we are doubtful. But to me, the word Science has a different meaning too, where 'S' stands for solidarity, 'C' for compassion, 'I' for interdependence, 'E' for empathy while 'N' for neutrality. Science is about the perfect combination of knowledge and human values. Only by understanding them can we create a better world through science and technology.

Thus, the strategy I seek to employ involves a holistic, comprehensive approach in bettering scientific communities. Right from aspiring kids acquiring analytical thinking skills through the use of specially-tailored ICT

(Information and Communication of science in a generalized, yet radical notion. Technologies) programs, to professional human-aid experts developing new novel-cell therapy technologies, my projected scheme encompasses every level of science in a generalized, yet radical notion.

It is called the **Dynamic Science Initiative (DSI)** and is centred on five main categories of science, (Power, Digital, Health, Eco, Creative) to be applied as a whole unit into the education system from a secondary school level. During the school years, each area will be explored through the use of various creative activities, after which students will have the choice to further pursue one category of the program as a career choice.

Power: This area explores alternative, eco-friendly land, aero and aquatic propulsion technologies and power sources. At a higher level, areas of research could include the enhanced study of magnetics (polarities) to provide reliable propulsion/power technology, and the development of nanotechnology to support the power industry.

Digital: In the information age, the advancement of safer global media and communications networks required for 21st century research is integral. This research will enable open collaboration, conferencing and communication across borders, thus striving for harmony among diverse peoples and cultures. At a youth level, the development of user-friendly digital and ICT programs are to be addressed, which will serve to stimulate and improve the kids' learning, organisational, and analytical thinking skills necessary in later life.

Health: In this section, they will learn about the physical obstacles and impediments that humans face and ways to overcome them using science and technology. Professional engineers will pioneer new ideas for improved human health, such as novel drug discoveries, biomedicine, and even bionics, looking to past inventions (such as the i-Limb) for inspiration.

Eco: This area deals with the conservation and protection of the biological, earth, and environmental sciences. Children will learn to appreciate and care for the ecosystem, while scientists will search for new ways of reducing the detrimental effects of modernisation,

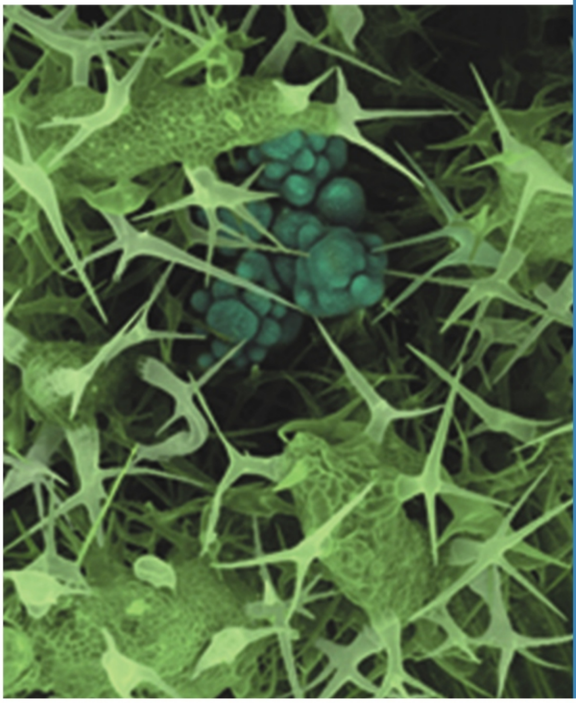

through programs such as bio catalysis (the manufacturing of renewable sources for sustainable development) and enhanced bio mimicry.

Creative: This last section allows the children and scientists to explore their creative side in areas such as entertainment, gaming and sporting technology.

Applying the DSI in this way will lead to two major outcomes. One, students will gain a wider awareness of science and technology from an earlier level, and will thus be able to acknowledge, address and act on pressing issues within the community. Secondly, students who develop a strong passion for science will be able to establish, nurture, develop and follow their chosen paths through life from an early age, hence, not only setting themselves up for a brighter future ahead, but also bringing us the enhanced ability for positive change through our leaders of tomorrow. Ultimately, the DSI will help to build a better and stronger science innovation system for the twenty-first century.

I would like to end with an eloquent quote from the philosopher and genetic scientist, Albert Jacquard, picked from his book "Equation of the Nenuphar", when he speaks about society and the educational system: *"A radical change of orientation is mandatory. This consists in proposing to young people not to hide into fortresses, but to tear down walls."*

****

**This is the first prize winning essay of the competition held in IIST as part of Satbhavana Diwas 2013.*

Pencil Drawing

Rahul Parameswar
M.Tech Student,
(RF & MICROWAVE ENGINEERING)
IIST, Thiruvananthapuram
rahulmalail@gmail.com

Village

Market

Dhanya M.
PhD Student,
Dep. of Earth and Space Sciences,
IIST, Thiruvananthapuram
dhanyammu@gmail.com

Seashore

I stand before you,
your waves, caught up in an eternal play with the wind,
come, tired, to rest on the shore;
and go back again,
not wanting to stop the game
laughing, roaring and bubbling with fun.
Somewhere near the edge of infinity
your depth meets the vastness of sky.
You drink the blue of your sky,
adorn yourself with its pearly moonlight.
And dance, joyfully, on the shore.
Like a girl dancing for her lover
so open, so boisterous
and all along the shore.
People fall in love with you.
I know you,
keeper of deep silences and magnificent solitudes
possessor of awesome strengths,
giver of life,
yet the crusher of dreams.
The shores get painted with the footsteps of your admirers;
time takes care to erase
footsteps, both old and new.
You laugh with the children,
and play with them.

Children of all ages
play on the seashore of time.
Yet, you have your shipwrecks well hidden
unknown to your lovers.
Who know your waves?
and see the merry, hearty laugh of yours.
Oh, don't ask me
How I know your secrets.
We both know we share the same heart
I know you
and you know me,
As, after all,
I am the woman, and you are the sea.

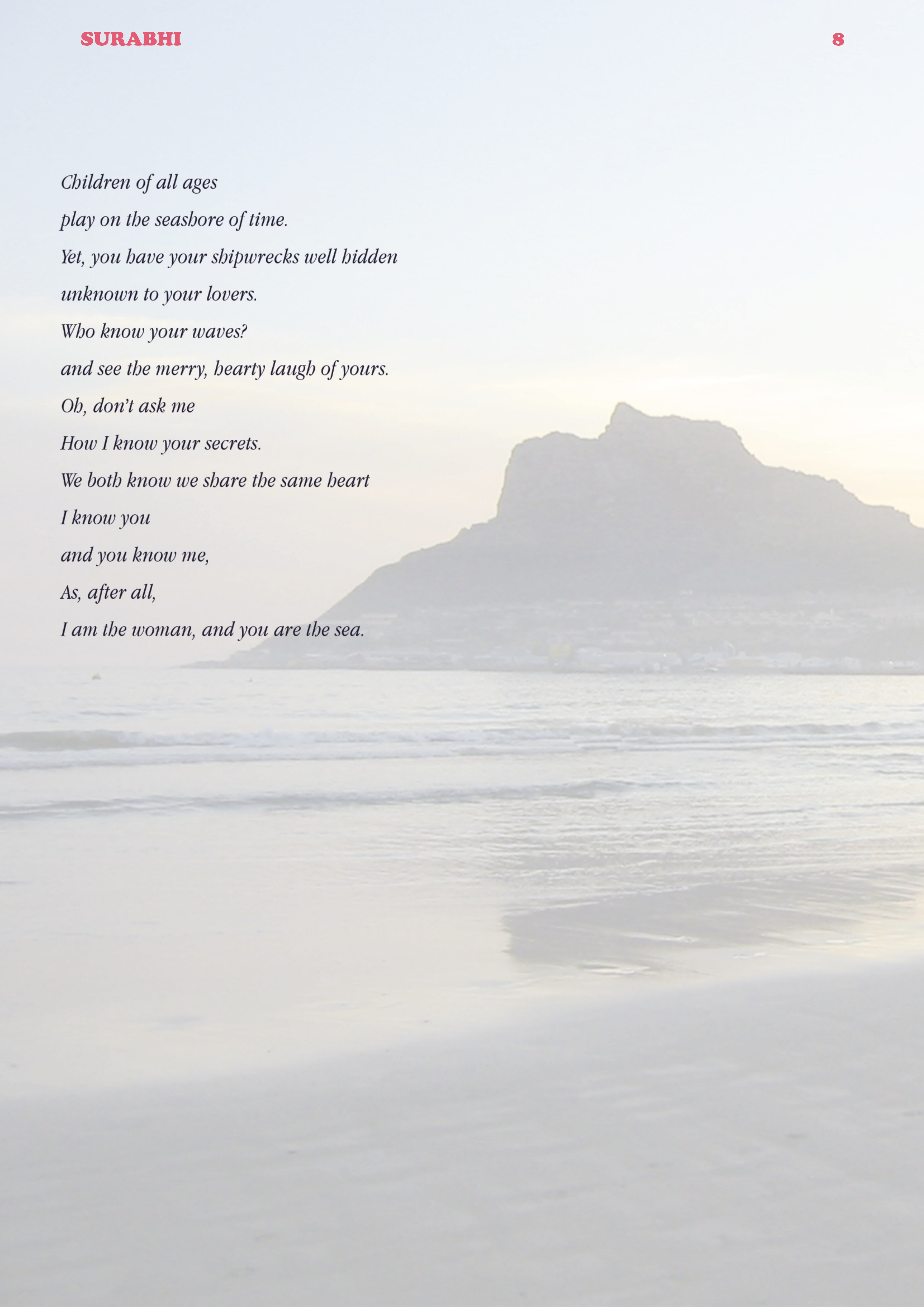

Saritha Anil Kumar
Sr. Accounts Officer,
AVN, VSSC, Thiruvananthapuram
sarita_sro@yahoo.com

In the City of Pearls

It was on a Dussera evening that I set foot in the magnificent city of pearls and I left the city shortly after the festival of lights - Diwali. It's usually three weeks from Dussera to Diwali. Yet, for me it took two years from my first Dussera at Hyderabad to the Diwali before my exit from the city. Initially, I was a bit perturbed at the prospect of moving into an unfamiliar city alone. It was then that I resolved to make the most of my stay exploring the length and breadth of the second largest city of India (area-wise).

My exploration of the city commenced by paying my respects to the divine Balaji, at the pristine and pious Birla Mandir atop a hillock overlooking the city. The bird's eye view of the Hussain Sagar Lake and the Budha's statue was refreshing especially in the early morning hours. Instead of taking a regular route, I thought of charting my own program to suit my convenience. I was missing my family terribly and indulging in the discovery of the twin cities of the then Andhra Pradesh (at present -Telengana) was an escape plan to keep myself engaged.

Dussera at Hyderabad

Soon it was Diwali - a festival celebrated with much fanfare throughout the country except in the God's own country. For me, it was first of its kind experience to witness the gaiety and celebrations that followed the festival. The day being a public holiday, I ventured out to an artisans village "Shilparamam" located at Hitech city, north west of Hyderabad.

Spread over a wide area with various artisans displaying their wares - mostly wood work, paintings, embroideries, clothes, bags, metal, glass artifacts etc., Shilparamam is a "must visit" for those ladies who love decorating their homes. The path I took reached a sharp curve which I surmised would be to the exit gate. And lo! I was feasted with an unparagoned vision of beauty and colour made of sheer pottery comprising a huge display of curios and show pieces. They were painted in all hues. Just gazing at it was a treat to the eyes. I went frenzy clicking pictures in all possible angles in a bid to freeze the vision for posterity.

Post lunch, I spread out the map of Hyderabad hunting for the next place of interest and settled upon visiting the Charminar - a monument that I always used to associate with Hyderabad, a monument that I yearned to behold. It was about 20 km away from my location.

The fairly good network of the local train service prompted me to proceed. I alighted at a station named Dabirpura which I presumed would be the nearest point to reach my destination. What awaited me there was something unheralded for I was the lone passenger to get down at the isolated station by 4pm in the evening. I strutted off to the streets which appeared like a rural village tucked away somewhere in Afghanistan. Men with the skull cap intact and occasionally one or two females concealed from head to toe in black burkha with eyes peeping through the narrow slit on the veil passed by. I felt like an odd one out in my casuals. The contrast offered by the City enchanted me. Just before noon, I was in one of the most modern localities of Hyderabad - in the Hitech City, sprinkled with malls, multiplexes, sky scrapers and in the afternoon, I was clicking my way through an age old civilization.

As advised by a native, I took a bus to Charminar. The bus moved through narrow crowded gullies to reach an overcrowded street where the bus conductor announced as Charminar.

I glanced out of the window in anticipation to catch the first glimpse of the opulent structure. However, to my dismay no monument was sighted. Hesitantly I got down wondering whether this structure was so diminutive that it's not easy to spot. Without knowing whom I should enquire with, I turned around and to my utter delight found myself standing right in front of the imposing edifice flanked on either side by the majestic Mecca Masjid and a towering old palace in the city of love.

The story goes thus. The 4th ruler Quli Qutub Shah was in love with a Hindu dancer by the name Baghmati whom he had married and made his queen. Those days, the kingdom was ruled from Golconda fort and the king decided to find a city in the plains below. He named the city as Baghnagar as a token of his love for his beloved. Later, as

Qutub shahi tombs

soon as his queen assumed the title Hyder Mahal, he renamed the city as Hyderabad. The Charminar which encompasses a mosque on the top floor was constructed as a gratitude to Allah for eradicating plague from his city.

Thenceforth, my weekends were spent at various places of touristic importance - among the seemingly endless collection of artifacts at the Salar Jung Museum; at the light and sound show at Golconda fort - listening to the deep baritone of the Star of the millennium Shri Amitabh Bachchan as he unravels the history of Golconda; at the incredible architectural wonder that is the Qutab Shahi tombs that glitters in the twilight like seven Taj Mahals; at the opulent Chowmahalla palace; at the Purani Haveli depicting the luxurious life style of the Nizams heralding a two floor wardrobe filled with exquisite pieces of royal couture. I must admit that the city was appearing all the more alluring with each passing day.

Once, I thoroughly learned the history of the city, self confidence of a tourist guide seeped in, daring me to invite my friends and family over for visiting the city.

Nonetheless, I was yet to realize that Hyderabad was not just about the

Forts, the tombs, the Nizams and the Pearls. It is a highly cosmopolitan city racing fast to become one of India's fastest growing metros. That's when I resolved to unfurl the high tech side of the city scattered with innumerable

Ramoji magic

malls, multiplexes, game zones, pubs, go-karting race courses and the world's largest integrated film city at the Ramoji's. I was enthralled, felt energetic and for more than once was tempted to gyrate to the hip-hop music that kept playing at the malls.

One another place worth mentioning is the Sudha car museum located near the Nehru Zoological Park. It has cars of all sizes and shapes anyone could imagine. Cars in the shape of shoes, handbags, flower vase, sofa, bird cage, cricket bat, foot ball, basket ball and what not - and all these cars are in good condition to drive. Apparently, that must be the reason why the owner of the museum Mr. Sudhakar has his name in the Guinness book of world records.

Owing to my colleagues' influence, my spiritual side was tickled awake that I planned to tour the places of religious as well as aesthetic appeal - thanks to my being an admirer of art. I went on to discover the Iskon Temple, the stunning replica of the Jagannath temple of

Sudha car museum's whacky car show

Puri, the Lakshmi Narasimha cave temple at Yadagirigutta near Secunderabad and the Divine city of Surendrapuri - an incredible and inconceivable city. I could compare it with the Ramoji film city perhaps but unlike Ramoji city, Surendrapuri is a city of Gods with colossal sculpture of the Hindu Gods, Goddesses and mythological characters.

Chilkur Balaji or VISA Balaji temple was yet another temple of interest. Nearly 40 km away from the city, this ancient and petite temple was dedicated to Lord Vishnu aka Balaji. The belief is that the Lord helps those who wish to go abroad provided they enter into a deal with the Lord by going around the sanctum sanctorum 11 times. Once the deal is fixed the Lord showers his blessings in the form of a VISA. On receipt of which, the devotee is to repay the Lord by going around the temple for 108 times.

The travel freak in me encouraged me to explore the outskirts of Hyderabad and I landed at Srisailam, the abode of Lord Shiva in the name of Mallikarjun swamy (Shiva adorned with garlands made out of jasmine flowers instead of his usual ornaments of serpents, hence the name) and Goddess Bhramarambika, in the form of a bee … rather interesting myths. It is supposedly the only temple in India where a Jyothirlingam and a Shaktipeedam coexist. The history of the temple dates back to 1st century AD. Indeed a prime pilgrim spot encapsulated in the verdant Nallamala forest in Andhra Pradesh with rivers Krishna and Tungabhadra merging into one and snaking around the hill was renamed as Patal Ganga near the temple. It is believed that at the particular area, the river flows under mean sea level.

The dam built across the extensive River Krishna for hydel project offers a picturesque view of the river, the mountains and the ever green valley.

Vast Krishna River at Nagarjuna sagar dam

Nagarjuna Sagar Dam was yet another destination I visited. The colossal dam across the Krishna River and the greenery on either side of this vast river left me spellbound. An hour's journey through the river led us to an island - Nagarjuna konda. A museum on the Buddhist culture and monasteries was the main attraction of the island. The entire area of the island appeared like a well maintained garden. It was indeed an idyllic picnic spot.

A few months sped by before I started to feel a bit tired by the pace. I decided to slow down for a while and indulged myself in the comforts offered by the city. I went on a shopping spree to the showrooms of all renowned brands,

treated myself with the visual experience that the multiplexes had to offer and dined at the exquisite restaurants savoring the delicacies of Hyderabad.

Once in Hyderabad, I kept wondering what it was that attracted me to the city. Was it the pearls, which never held my interest much even though I too indulged in a mandatory purchase as was expected of any visitor here or was it the innumerable historical monuments, or the glittering Laad Bazaar (Bangle Bazaar) next to Charminar or the many bazaars and shopping malls which cater to the taste of any shopaholic, the blend of old and new in the form of the old city and hi-tech city with its innumerable multiplexes, art houses and theatres perhaps? But never could I come to terms with the dirty pavements sprinkled with spittle and full of filth, and the stinking waters stagnating in a supposedly stream near the place of my residence.

Then what was it? All of a sudden the beauty and tranquility of the Necklace Road overlooking the massive Hussain Sagar Lake gleamed in my mind. There are plenty of places like those in this bustling city which offer peace and serenity to any wayfarer. But it is the people and the culture that welcome any stranger into their folds with open arms that probably tempt many to make the city their permanent abode.

Two years in the erstwhile capital of the Nizams went like a flash and I bid adieu to that dazzling city on a Diwali night as the skies sparkled in all hues.

Crayon Sketch

Dr. Jayanthi S
Assistant Professor,
Dept of Physics,
IIST, Thiruvananthapuram
jayanthi.s@iist.ac.in

THE ROAD HOME

భారత మాత వైభవం

K. Seshadri
Sc/Engr-SF, Hydrogeology
Group/RSAA,
NRSC, Hyderabad
seshadri_k@nrsc.gov.in

1. భారతావని శిరముయే
హిమాలయపు శిఖరమే
నదుల కెన్నో జీవమొసగిన
మహా ఉన్నతి నగములే!

2. సముద్రములు మూడు కలసి
మూడు రంగుల ఇసుక వన్నెలో
మెరియు చున్న భారతావని
పాదములను చూడుమదిగో!

3. తూర్పు పశ్చిమ కనుమలందున
నదులు పారే సొగసులన్ని
భారతావని నడుమువోలె
కానుపించెను అవనిలోనే!

4. రామరాజ్యపు ధర్మ కాంతి
ధర్మరాజు శాంతి దీప్తి
ఆదిదేవుని గీత వెలుగులో
పరవశించిన భూమి మనది!

5. మనువు లెందరు పోయినా
మరి ఎన్ని యుగములు గడచినా
మహాపురుషులు మరీ మరీ
కోరి వెలసే భూమి మనది!

Taking Space Science and Technology to the Masses

KALI SHANKER
Retd. Scientist ISRO (SAC/DES)
Email: kshukla@hotmail.com

RAKESH SHUKLA
Scientist/Engineer "SF"
ADRIN, Secunderabad
rakesh_shuklas@yahoo.com

It's about a father son duo, actively involved in popularizing space science and technology. These two subjects manifest their passion, and expertise. It is mirrored in the work they are involved in and the amount of effort they put to realize their dream of popularizing science and technology. Sri Kali Shanker and Sri. Rakesh Shukla make a wonderful combination of father and son, actively popularizing science, through the numerous books, they have written in Hindi and in English.

Kali Shanker joined ISRO in the year 1972 as Scientist/Engineer "SC" at SAC, Ahmedabad. He took his M.E. (HONORS) in Advanced Electronics and Communication Systems in 1970 from IIT Roorkee. He retired from Department of Space in 2005 as in charge of R&D group of Delhi Earth Station (DES), a station under SAC. His son Rakesh Shukla joined ISRO after completing his MS in Software systems from BITS, Pilani. Right now he is in ADRIN, Scientist/Engineer "SF" in the HPCD division under the Systems Engineering Group at Secunderabad. The untiring interest that these two authors share in writing about space science and technology is reflected in the number of awards shared by them.

Kali Shankar has 34 years of R &D and working experience at ISRO, New Delhi in Satellite Communication Technology, and has working experience with more than 16 satellites (including our INSAT system) of the world. He has published about 30 papers in various national and

international magazines and more than 150 popular scientific/technical papers in various magazines like *Vigyan Pragati, Aaviskar, Vagyanik, Electroniki Aap Ke Liye, Bal Hans, Kadambini,* etc.

Rakesh Shukla is a regular author in *Electronics* for You and *Science Reporter*. It is a difficult task to list out the awards and accolades in their kitty. But it is quite unfair if we do not cite a few of them. They are;

- ☆ Atma Ram Award being presented to Kali Shanker by Honorable President of India, Mr. Pranab Mukherjee (by the end of May 2014).
- ☆ Indira Gandhi National Rajbhasha Award received from Honorable President of India, Mr. Pranab Mukherjee on 14 Sep, 2013.This award is jointly shared by Rakesh Shukla.
- ☆ Rajiv Gandhi National Rajbhasha Award received from Honorable President of India, Mr. Pranab Mukherjee on 14 Sep, 2013. It is jointly shared by Rakesh Shukla.
- ☆ Rajiv Gandhi Rajbhasha Award in the year 2009 from Mrs Pratibha Devi Singh, Patil then Honorable President of India.
- ☆ Anusrajana Award from Department of Science and Technology, Madhya Pradesh Government. Sep, 2013. This award is jointly shared by Rakesh Shukla.
- ☆ Anusrajana Award by MP, Department of Science and Technology on the National Literacy Day on 8th Sep, 2009 at Bhopal. This award is jointly shared by Rakesh Shukla.

- ☆ National Award for Outstanding Effort in Science & Technology Communication given by Respected Shri Kapil Sibal, honourable Minister of Science and Technology and Minister of Earth Sciences on 28th Feb, 2008.
- ☆ Dr Meghnath Saha Award by Department of Science and Technology in Dec, 2007 for the book ***Life in Space***.
- ☆ Indira Gandhi Award in Sep, 2007 by Respected Shri Shivraj Patil, honourable Union Home Minister for his book I***nternational Space Station Alpha***.
- ☆ Indira Gandhi Award by Respected Shri Shivraj Patil, honourable Union Home Minister for his book ***India in Space***.
- ☆ Gyan Vigyan by Respected Shri Shivraj Patil, honourable Union Home Minister for the book ***Golden Age of Space Exploration***.
- ☆ Dr C V Raman Award for Technical writing by AISECT,Bhopal in 2006. This award was given individually to both the authors.
- ☆ Dr Sampurnanand Award of Uttar Pradesh Govt for the book ***Age of Space Stations***.

Together they have published number of books like *Basics of Satellite Communication* for Graduate Engineering College level. Other than this academic text they have written many non-academic technical texts like, *Space and Human Welfare, A Window in Space, Optical Remote Sensing-An Introduction, Basic Principles of Rocketry, India in Space, Man in Space, Exciting Aspect of Space Journey, Age of Space Stations, Golden Age of Space Exploration, Rising Trends of Satellite Communication Technology, Upgrah Sanchar, Life in Space, Women Astronauts of the World, 20 Oldest Astronauts of the World, International Space Station Alpha-The Biggest Historial Event of Space, Lord Krishna's Gita (poem), Fast Moving Steps of Man towards Space Exploration,* etc.

The credit for writing the first book in Hindi on Sunita Williams goes to them. It is titled *Sunita Williams.* They have also written a space quiz text titled, *Space in Questions and Answers.* They identify a new aesthetics for such technical writings that cover different areas of space science and technology. The narrative style and aesthetics of langauge in their texts like *Science through Poetry, Space Exploration* (poem) and *Lord Krishna's Gita* (poem) testimony this talent to speak about technical things to a non-technical community without losing its meaning and significance. Right now they are waiting for their recent text to arrive in the literary market. Its title is *Recent Developments in Space Exploration.*

Bhadrasheel
Engr/sci. SD QDMS/QRMG/SR,
VSSC, Trivandrum
bhadrasheel@gmail.com

अक्स

बंदगी

मुझे खुद से दूर करने की साज़िश, खुदा ने कुछ ऐसी रची,
कि मुझे खुद से भी खूबसूरत, इक महबूब का तोहफ़ा दे दिया

जाने क्यों आज-कल मेरी दुआ, कुबूल नहीं होती,
शायद उसे इबादत में भी, इश्क सी इंतेहा चाहिए

पता नहीं खुदा ने इंसान, या इंसान ने खुदा को बनाया,
मैंने तो बस इंसान का, इंसान को मिटाना देखा

तेरी इबादत बहुत की, पर दीदार ना हुआ
फिर उसका दीदार हुआ और उसकी आदत हो गई,
ऐसा नहीं कि मैं तुझे भूल गया, वो तो बस याद ना किया
ये तो उसकी आदत में, तेरी इबादत की आदत न रही

इश्क

अब तेरी बेवफ़ाई, मुझे सरे-आम चाहिए
इस ज़माने को तो, मेरी वफ़ा पे शक़ है
हर पल खुद को, तेरी करीब पाऊँ मैं,
तेरे ही बारे में, हरदम बुदबुदाऊँ मैं,
अब इश्क में अपने वजूद की, फ़िक्र ना रही,
तेरे वजूद में ही अपना वजूद पाऊँ मैं

उसकी तो आदत ही थी, मेरी आदतों को बदलना,
वो भूल गई, वो भी तो शामिल थी, मेरी आदतों में

मंज़िल तो बेशक़ दो कदम की थी, बात भी चंद लफ्ज़ों की ही थी
दहलीज़ से ही पाँव उठाया गया, ना उन लफ्ज़ों को ज़ुबाँ पे लाया गया
खुली आँखों से देखा उस घर का टूटना, जिसे था सपनों में कभी बनाया गया

तेरी तलाश में फिर से आज इक ख्वाब बरबाद हुआ
ये हाल आज नहीं तेरी पहली ही झलक़ के बाद हुआ
खयालों को तो खैर समझा लेता हूँ मैं
कैसे समझाऊँ उस मन को, जो था तेरी वजह से आबाद हुआ

इन ख्वाहिशों की बस्ती में, थी हस्ती मेरी गुम हो गई
फिर तुम मिली, और हर ख्वाहिश, सिर्फ तुम, सिर्फ तुम हो गई

मुद्दा तेरा अब यहाँ होने का नहीं, मेरा तेरे बिन होने का है
तेरी मौजूदगी तो फिर से मुमकिन नहीं, अब डर खुद ही के खोने का है

अब ख्वाबों की मुझे ख्वाहिश न रही
तेरे दिल में जबसे, मेरे लिए कोई साज़िश न रही
अब बिन दुआओं के ही होता है, दीदार तेरा
अब रब से मेरी कोई अधूरी सिफ़ारिश न रही

खोया रहा तेरी यादों में,
तो क्या जुर्म हुआ,
हर चेहरे पे तेरे चेहरे सा भ्रम हुआ,
ये किसी को अच्छा, किसी को बुरा लगा
पर इसी तरह तेरे जाने का दर्द कुछ कम हुआ

ज़िंदगी

क़ाश तेरी खुशी में, मैं भी शरीक़ होता,
हरपल न सही, दो पल को तेरे करीब होता,
दूर कर पाता इस दूरी को शायद,
गर मैं दिल और वक्त का, ना इतना गरीब होता

सुना है, खुशियों की ख्वाहिशों से, दोस्ती कुछ खास नहीं,
बस, दो-चार बार ही देखा है इन्हें, साथ खिल-खिलाते हुए

खालिस दिल की तलाश में
ये हाथ खाली रह गए
शायद इंसानों की बस्ती में
अब सिर्फ साये ही रह गए

इस रफ़्तार की ज़रूरत न होती, गर उम्मीदों की बरक़त इतनी होती
जी लेते अगर रुककर कुछ पल को, तो माथे पे सिलवटें इतनी न होती

हर पल गूँजती अपनी चाहत को सुन ज़रा
फ़िर से चलने के लिए कुछ पल को रुक ज़रा
भूल जा इन फ़िज़ूल रस्मों-रिवाज़ों को
इक बार फ़िर से अपने ख्वाबों को बुन ज़रा

रखना खयाल अपने खयालों का
जवाब देंगे ये, तेरे सवालों का
पूछोंगे गर, गैरों से जवाब
एक और पुलिंदा वो देंगे सवालों का

പുനർജന്മം

A. Meenakshi
SR.PS, MSA/VSSC
Thiruvananthapuram
o_dd_msa@vssc.gov.in

എനിക്ക് ഇന്ന് ഏറ്റവും സന്തോഷം നിറഞ്ഞ ദിവസമാണ് ദൈവം നൽകിയത്. കാരണം തിരുവനന്തപുരം കേരളീയം ചാനലിൽ ജോലി ചെയ്യുന്ന എന്റെ സുഹൃത്തായ പ്രിയയുടെ ഇ-മെയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഞങ്ങളുടെയെല്ലാം അടുത്ത സുഹൃത്തായ ദേവികയുടെ അമ്മയെ തിരിച്ചുകിട്ടി എന്ന്. നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നുണ്ടാകാം, എന്താ ഇത് മോഡേൺ ആർട്ട് പോലെ? ഒന്നും വ്യക്തമാകുന്നില്ല, അല്ലേ? ക്ഷമിക്കണം ആ അമ്മയെ കിട്ടിയെന്ന സന്തോഷവാർത്ത കണ്ട് പരിസരം മറന്നതാണ്.

ദേവികയുടെ വീട് തിരുവനന്തപുരം നഗരത്തിൽ നിന്നും പതിനഞ്ചു കിലോമീറ്റർ അകലെയുള്ള 'ചെറുകുന്നം' എന്നൊരു ഗ്രാമത്തിലാണ്. ദേവിക ഞങ്ങൾക്കൊപ്പം പ്രീഡിഗ്രിക്ക് പഠിച്ചിരുന്നു. അന്നത്തെ കോളെജ് ജീവിതം ഇന്നത്തെയത്ര മനോഹരമായിരുന്നില്ല. ഞങ്ങൾ കുറച്ചുപേർ കോർണർ ഗ്രൂപ്പായി ഒതുങ്ങിക്കൂടുമായിരുന്നു. ആ സമയത്താണ് ദേവികയുടെ ചേച്ചിയുടെ കല്യാണം. പലതവണ ഞങ്ങൾ ആ വീട്ടിൽ പോയിട്ടുണ്ട്. ആർക്കും അസൂയ തോന്നുന്ന ഒരു കുടുംബവും, കുടുംബാന്തരീക്ഷവുമായിരുന്നു അവരുടേത്. അച്ഛനും അമ്മയ്ക്കും വലിയ ബിരുദങ്ങളൊന്നുമില്ല. അച്ഛൻ അവിടുത്തെ എൽ.പി സ്കൂളിലെ മലയാളം അധ്യാപകൻ, അമ്മ ശരിയ്ക്കും ഒരു വീട്ടമ്മ. നന്നായി പാചകം ചെയ്യും അതിലേറെ മധുരമായി എനിക്ക് ഏറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെട്ട പാട്ടുകളും ഭജനകളും പാടിത്തരുമായിരുന്നു. നിറയെ പുസ്തകങ്ങളും വലിയ മുറ്റവുമുള്ള ഒരു വീടായിരുന്നു അത്. വീടിനടുത്ത് ഒരു ശാരദാമഠം ഉണ്ടായിരുന്നു. ഒഴിവുസമയത്ത് ഭജനകൾ പാടാൻ അമ്മ അവിടെ പോകുമായിരുന്നു.

ഡിഗ്രിക്ക് ഞാനും ദേവികയും ഒരേ കോളേജിൽ ആയിരുന്നു. പക്ഷെ സാഹിത്യത്തോടുള്ള ഇഷ്ടക്കൂടുതൽ കൊണ്ട് ഞാൻ മലയാളവും അവൾ ഫിസിക്സുമായിരുന്നു എടുത്തത്. എങ്കിലും ഞങ്ങളുടെ സൗഹൃദം ഒരു പോറൽപോലും ഏൽക്കാതെ ഇന്നും തുടരുന്നു. വസന്തങ്ങളും ശിശിരങ്ങളും

കടന്നുപോയി. ജീവിതയാത്രയിൽ മാറ്റങ്ങൾ കടന്നു വന്നു. എന്റെ മകൻ ഇന്നൊരു സോഫ്റ്റ്‌വേർ അനലിസ്റ്റാണ്. മകൾക്ക് കല്യാണം ആലോചിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ കൂട്ടുകാർ എല്ലാപേരുടെയും ജീവിതാവസ്ഥ ഏകദേശം ഈ പറഞ്ഞ നിലവാരത്തിലാണ്. കുട്ടികൾക്ക് ഒന്നോ രണ്ടോ വയസ്സിന്റെ ഏറ്റക്കുറച്ചിലുകൾ കാണുമെന്നു മാത്രം.

പന്ത്രണ്ടു വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പ് ദേവികയുടെ അനിയൻ ഇവിടെ ബാംഗ്ലൂരിൽ നേവിയുടെ ഒരു പരീക്ഷ എഴുതാൻ വന്നിരുന്നു. എല്ലാവരുടെയും വിശേഷങ്ങൾ പറഞ്ഞ കൂട്ടത്തിൽ അച്ഛനേയും അമ്മയേയും കൂട്ടാമായിരുന്നില്ലേ എന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചു. (കളിയാക്കിയതല്ല, കേട്ടോ ആ അമ്മയെ എനിക്ക് അത്രയ്ക്ക് ഇഷ്ടമായിരുന്നു.) അമ്മ ശാരദാ മഠത്തിന്റെയും, ചിന്മയാമിഷന്റെയും നേതൃത്വത്തിൽ ഒരു നീണ്ട തീർത്ഥയാത്രയ്ക്ക് പോയിരിക്കുകയാണ്. അധ്യാപകസമിതിയുടെ (വിരമിച്ചവരുടെ) ആ വർഷത്തെ പരിപാടികൾ തിരുവനന്തപുരത്ത് ആയതിനാൽ ജോലിത്തിരക്ക് കാരണം അമ്മയോടൊപ്പം പോകാനും തന്നോടൊപ്പം വരാനും അച്ഛനും കഴിഞ്ഞില്ലെന്ന് അവൻ പറഞ്ഞു.

ഏകദേശം ഒന്നര മാസത്തോളമുള്ള യാത്രയായിരുന്നു അമ്മയുടേത്. യാത്രാമധ്യേ വടക്കേ ഇന്ത്യയിൽ ഏതോ ഒരു ചെറിയ സ്റ്റേഷനിൽ വണ്ടി നിർത്തിയപ്പോൾ അമ്മ ഫോൺ ചെയ്യാനായി പുറത്തിറങ്ങി. ആ സമയത്ത് അതുവഴി അതിർത്തിയിലേക്ക് പോകുകയായിരുന്ന ട്രെയിനിൽ പൊട്ടിത്തെറിയുണ്ടായി. അതിന്റെ ആഘാതത്തിൽ അമ്മ സഞ്ചരിച്ചിരുന്ന ട്രെയിനും, അടുത്ത ട്രാക്കിൽ നിർത്തിയിട്ടിരുന്ന ഡീസൽ നിറച്ച ഗുഡ്സ് ട്രെയിനും അപകടത്തിൽ പെട്ടു. പിന്നിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ പറയാതിരിക്കുകയാണ് ഉത്തമം. അമ്മയുടെ കൈയ്യിൽ ലഗേജോ, വിലപിടിപ്പുള്ള സാധനങ്ങളോ, ആഭരണങ്ങളോ, എന്തിനേറെ നിറമുള്ള ഒരു വസ്തു പോലും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരുതരം കാവിയോടടുത്ത നിറമുള്ള ഖദർ സാരിയായിരുന്നു എല്ലാവരുടെയും വേഷം. അതുകാരണം ആരെയും തിരിച്ചറിയാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ടോ മരിച്ചോ എന്നുപോലും തിരിച്ചറിയനാകാത്ത അവസ്ഥ. കുറെ പേരെ കാശ്മീർ താഴ്‌വരയിലെ മിലിട്ടറി ആശുപത്രിയിൽ എത്തിച്ചിരുന്നു. അമ്മ ഇറങ്ങിയതിനു എതിർദിശയിലുള്ള വഴിയാണെങ്കിൽ ആൾതാമസവും ചെറിയ കടകളുമൊക്കെയുള്ള പ്രദേശമായിരുന്നു. ഏകദേശം എല്ലാവരും അവിടേയ്ക്കാണ് പോയത്. അമ്മ മാത്രം തിരക്ക് ഒഴിവാക്കാനായി ഈ സ്ഥലത്തേയ്ക്ക് പോയതായിരിക്കാം. സംഘാടകർ അവിടെയും മിലിട്ടറി ആശുപത്രിയിലുമൊക്കെ തിരഞ്ഞു. പക്ഷെ ഒരു വിവരവും കിട്ടിയില്ല. തീർത്ഥയാത്ര സംഘത്തിൽപ്പെട്ട മൂന്നുപേർക്കാണ് അപകടം പറ്റിയത്. അതിൽ രണ്ടുപേരെ വളരെ ഗുരുതരമായ അവസ്ഥയിൽ തിരിച്ചറിഞ്ഞു.

അവരെ ഡൽഹിയിലെ ആശ്രമ അധികൃതർ വഴി ആൾ ഇന്ത്യ മെഡിക്കൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചു. അവരൊക്കെ കുറച്ചു മാസത്തെ ചികിത്സയ്ക്കു ശേഷം ശാരീരികമായ പ്രശ്നങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിലും ജീവിതത്തിലേയ്ക്ക് തിരിച്ചുവന്നു.

ഈ ദുരന്തത്തിനുശേഷം കുടംബത്തിന്റെ ചുമതല ദേവികയുടെ ചുമലിലായി. അനുജൻ എൻ.ഡി.എ യിൽ സെലക്ഷനായി. പഠിത്തം കഴിഞ്ഞ് അവന് ഡിഫൻസിൽ തന്നെ ജോലി ശരിയായി. ഇപ്പോൾ കല്യാണമൊക്കെ കഴിഞ്ഞു മകളുമായി. മകൾക്ക് അമ്മയുടെ പേരാണ് ഇട്ടിരിക്കുന്നത്. അച്ഛൻ ഇപ്പോഴും ഒരു അസ്ഥിപഞ്ജരമായി ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ട്. ആഹാരം കഷ്ടി. സംസാരം തീരെയില്ല. ആരെ കണ്ടാലും സൂക്ഷിച്ചു നോക്കും അമ്മയുടെ വിവരവുമായിട്ട് വന്നതാണോ? ഫോൺ ബെല്ലടിച്ചാൽ പ്രതീക്ഷയോടെ കാതോർക്കും, ശുഭവാർത്ത വല്ലതുമാണോ എന്നറിയാൻ. ദേവികയുടെ സമാധാനത്തിനായി ജാതകം നോക്കിച്ചപ്പോൾ സമയഗതി അനുസരിച്ച് അമ്മ ജീവിച്ചിരിക്കാൻ സാധ്യത ഇല്ലെന്നാണ് കണ്ടത്. പക്ഷെ വരുമെന്ന പ്രതീക്ഷ ഉള്ളതിനാൽ അച്ഛൻ കർമ്മങ്ങൾ ഒന്നും ചെയ്യാൻ അനുവദിച്ചില്ല. ജീവിതത്തിലെ പ്രതീക്ഷയും ശുഭാപ്തിവിശ്വാസവും ജീവന് ശക്തി പകരും. അച്ഛൻ ആകെ മാറിപ്പോയെന്ന് ദേവിക ഇടയ്ക്ക് പറയുമായിരുന്നു. ശരീരത്തേക്കാൾ ക്ഷീണം മനസ്സിനാണ്. നിർബന്ധിച്ചാൽ മാത്രം ആഹാരം കഴിക്കും. മധുരപലഹാരങ്ങൾ കണ്ടാൽ ഉടൻ കണ്ണു നിറയും. കുറേ നേരം നോക്കിയിരിക്കും. പക്ഷെ കഴിക്കുകയില്ല. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ എന്റെ മനസ്സിൽ ഓടി മറഞ്ഞൊരു ദൃശ്യം. മുൻപ് ഞങ്ങളൊക്കെ അവിടെ പോകുമ്പോൾ അച്ഛനു വലിയ ഉത്സാഹമാണ്. മധുരം ഇഷ്ടംപോലെ കഴിക്കും. ദേവികയുടെ അനുജൻ കളിയാക്കുമായിരുന്നു. “അച്ഛാ വയസ്സാവുന്നു, പ്രമേഹം വരുത്തല്ലേ” അച്ഛൻ പറയും “നീ പോടാ മക്കളെ നിന്റെ അമ്മ ഉണ്ടാക്കുന്നതെന്തും മധുരമാണ്. അതിന്റെ കൂടെ ഇത്തിരി അതിമധുരവും അത്രയേ ഉള്ളൂ”. എന്നിട്ടൊരു കുസൃതിച്ചിരിയും. ആ നാളുകളൊക്കെ പോയി. ഇപ്പോൾ എല്ലാവരും അവരവരുടെ കുട്ടികൾക്കു വേണ്ടി ജീവിക്കുന്നു. ദേവികയും ഞാനും ഫോണിലൂടെയും, ഇ-മെയിലിലൂടെയും ബന്ധപ്പെടാറുണ്ട്. വല്ലപ്പോഴും നാട്ടിൽ പോകുമ്പോൾ കാണുകയും ചെയ്യും. നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾ മനസ്സിൽ പറയുമായിരിക്കും, സുഹൃത്തേ, കഥ പറയുമ്പോൾ ഗ്രാമഫോൺ വല്ലാതെ ഇഴയുന്നുവെന്ന്. ഒരു ചെറിയ സംഭവം കൂടി പറഞ്ഞിട്ട് അമ്മയെ കാട്ടിത്തരാം. ദേവിക പന്ത്രണ്ടു വർഷം കാത്തിരുന്നില്ലേ നമുക്ക് ഒരു ചെറിയ ഇടവേള കൂടി കാക്കാം.

രണ്ടു വർഷത്തിനു മുമ്പ് ഡെൽഹിയിലെ 'മലയാളി സമാജം' ഒരു സുവനീർ പുറത്തിറക്കി. അതിൽ എന്റെ ഒരു കവിതയും ഫോട്ടോയും ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിലെ രണ്ടു വരി ഇവിടെ എഴുതാം.

“കാണാ മറയത്തെങ്ങോ പോയ്മറഞ്ഞ രൂപം
കാണുവാൻ ഞാൻ കണ്ണുകൾ വിടർത്തി
എനിയ്ക്കായ് കരുതിയ നറുവെണ്ണയെവിടെ
കണ്ടുമുട്ടുമോ പാരിതിലെങ്ങാനും
കണ്ണുകൾ കൊതിയ്ക്കുന്നു എന്നമ്മയെ ഒന്നു കാണാൻ
കാൺമതില്ല പാരിൽ ഞാനൊന്നുമേ”

അതു കഴിഞ്ഞ് ഒരു മാസികയിലും “അനന്തം അജ്ഞാതം; അമ്മതൻ സ്നേഹം എന്ന തലക്കെട്ടിൽ ഞാൻ ഒരു ലേഖനം എഴുതിയിരുന്നു.ഇതു രണ്ടും എന്റെ സാഹിത്യരംഗത്തെ കൂട്ടുകാർ വഴി പല സ്ഥലങ്ങളിലും എത്തിയിരുന്നു.

പ്രിയ പറഞ്ഞപ്പോഴാണ് കാര്യങ്ങളുടെ സത്യാവസ്ഥ ഞാൻ അറിയുന്നത്. അപകടത്തിൽ പെട്ട എല്ലാവരേയും പല സ്ഥലങ്ങളിലെ ആശുപത്രികളിലായി മാറ്റി. കാരണം പലരും ആ നാട്ടുകാരും, സ്ഥിരം യാത്രക്കാരായ തൊഴിലാളികളും ആയിരുന്നു. പക്ഷെ അമ്മ അപകടം നടന്ന സ്ഥലത്തു നിന്നും വളരെ ദൂരെയാണ് എടുത്തെറിയപ്പെട്ടത്. മുഖം ആരും തിരിച്ചറിയാനാകാത്ത വിധം വികൃതമായിരുന്നു. സിസ്റ്റർ നിവേദിതയുടെ പേരിലുള്ള ഒരു ആശ്രമത്തിലെ സ്വാമിനിമാരാണ് ചവറുകൾക്കിടയിലെ അനക്കം കേട്ട് മനുഷ്യജീവിയാണെന്ന് തിരിച്ചറിഞ്ഞത്. അവരുടെ സ്നേഹത്തോടെയുള്ള ശുശ്രൂഷയും, സിദ്ധൗഷധങ്ങളുടെ ഫലവും യോജിച്ചതോടെ ജീവന്റെ തുടിപ്പുകൾ ആ സ്ത്രീയിൽ നാമ്പിട്ടു. പക്ഷെ ഒന്നും തിരിച്ചറിയുകയോ സംസാരിക്കുകയോ ചെയ്തിരുന്നില്ല. അതു കാരണം അവർക്കും ഒന്നും ചെയ്യാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. കാലക്രമേണ അമ്മ ജീവിതത്തിലേയ്ക്ക് തിരിച്ചു വന്നു. കുട്ടികളെയും പൂക്കളെയും കണ്ടാൽ കണ്ണിലൊരു തിളക്കം. പ്രാർത്ഥനാ വേളകളിൽ കരയുമായിരുന്നു. സ്നേഹത്തിന് ഭാഷ ഒരു വിഷയമല്ലാത്തതിനാൽ ആർക്കും ഒരു ബുദ്ധിമുട്ടും തോന്നിയില്ല. അങ്ങനെ ഓർമ്മശക്തിക്കു വേണ്ടിയുള്ള ചികിത്സയും പ്രാർത്ഥനയുമൊക്കെയായി കഴിയുമ്പോഴാണ് ഏതോ സുഹൃത്തുക്കൾ വഴി മേൽപ്പറഞ്ഞ സുവനീറും മാസികയും യാത്രാ സംഘങ്ങളിലൂടെ അവിടെയെത്തിയത്. കൂട്ടത്തിൽ ആരുടെയോ മൊബൈലിൽ നിന്നും “നരനായിങ്ങനെ ജനിച്ചു ഭൂമിയിൽ...” എന്ന ജ്ഞാനപ്പാനയിലെ വരികൾ ഇടയ്ക്കിടെ കേൾക്കുമായിരുന്നു. അപ്പോഴെല്ലാം ആ സ്ത്രീയുടെ മുഖത്ത് എന്തോ ഒരു മാറ്റം. ഒരു ദിവസം റേഡിയോയിലൂടെ “ഓമനക്കൈയിലൊരാലിലക്കൊമ്പുമായ്” എന്ന ഗാനം കേട്ട് ആ സ്ത്രീ എവിടെ നിന്നോ ഓടിക്കിതച്ചെത്തി എല്ലാവരേയും സൂക്ഷിച്ചു നോക്കാൻ തുടങ്ങി. അപ്പോൾ അവിടെ വന്നവർക്ക്

മനസ്സിലായി ഈ സ്ത്രീ തെക്കേ ഇൻഡ്യയിലെ ഏതോ നാട്ടുകാരിയാണെന്ന്. ഉടനെ അവർ ഈ മാസികകൾ അമ്മയുടെ കൈകളിൽ വച്ചുകൊടുത്തു. താളുകൾ മറിയ്ക്കാൻ തുടങ്ങിയ അമ്മ ഒരു പ്രത്യേക സ്ഥലത്തെത്തിയപ്പോൾ തേങ്ങിക്കരയാൻ തുടങ്ങി. പക്ഷെ അവർക്കും കാരണം മനസ്സിലായില്ല. ആത്മീയതയും സാമ്പത്തിക കുറവും കാരണം സ്വാമിനിമാർക്ക് ഈ അമ്മയ്ക്കുവേണ്ടി ജീവകാരുണ്യ പ്രവർത്തനമൊഴികെ കൂടുതലൊന്നും ചെയ്യാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

അങ്ങനെയിരിക്കെ കേരളീയം ചാനലുകാരും രമാദേവി മന്ദിരം കേരള ഘടകവും ചേർന്നൊരു ആത്മീയ-സാംസ്ക്കാരിക സംഗമത്തിന് പദ്ധതിയിട്ടു. ഭാരതത്തിലെ അങ്ങോളമിങ്ങോളമുള്ള ആത്മീയ സാംസ്ക്കാരിക പ്രതിഭകളെ ക്ഷണിക്കുവാനും അവരെ ആദരിക്കാനും അനുഗ്രഹീത പ്രസംഗങ്ങൾ നടത്താനും ക്ഷണിച്ചിരുന്നു. ക്ഷണം അനുസരിച്ച് സിസ്റ്റർ നിവേദിതയും കാശ്മീർ താഴ്വരയിൽ നിന്നും എത്തിയിരുന്നു. കൂട്ടത്തിൽ അമ്മയും. അച്ഛനെ ഒരുവിധം സമാധാനിപ്പിച്ച് ദേവി ഈ സംഘാടകരെ അവളുടെ വീട്ടിൽ ഒരു ദിവസം ആഹാരം കഴിക്കാൻ ക്ഷണിച്ചു. മുൻപാണെങ്കിൽ അച്ഛനായിരുന്നു ഇക്കാര്യത്തിന് മുന്നിട്ടിറങ്ങുക. ആ ദിവസം വേനലവധിയായതിനാൽ അനിയനും ചേച്ചിയും കുടുംബസമേതം അച്ഛനെ കാണാൻ എത്തിയിരുന്നു. (ഇടയ്ക്കൊക്കെ ഇത് പതിവാണ്. ദേവികയ്ക്കൊരു ആശ്വാസവും) പഴയ തറവാടായതിനാൽ എല്ലാവരുടെയും കല്യാണ ഫോട്ടോകൾ അവിടെ വരാന്തയിൽ ചില്ലിട്ട് തൂക്കിയിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഈ സ്ത്രീ മുറ്റവും പടികളും കടന്ന് അകത്തു കയറി. ഫോട്ടോകൾ കണ്ടതും എന്തൊക്കെയോ വികൃതശബ്ദങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കുകയും കരയുകയും ചെയ്തു. ദേവികയ്ക്ക് കാര്യങ്ങൾ ഏതാണ്ട് വ്യക്തമായി തുടങ്ങി. അനിയനും കുട്ടികൾക്കും ഒന്നും മനസ്സിലായില്ല. ദേവിക അവരെ അച്ഛൻ കിടന്ന മുറിയിലേയ്ക്ക് കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. ആ ആത്മബന്ധത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ ആത്മബന്ധനത്തിന്റെ നൊമ്പരം, ദേവികയുടെ വാക്കുകൾക്കൊ പ്രിയയുടെ ചാനലിനോ എനിക്കുതന്നെയോ നിർവചിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല.

മുഖത്തെ മുറിപാടുകൾ മാത്രമേ ചികിത്സിച്ചു മാറ്റിയിരുന്നുള്ളൂ. പഴയ രൂപം തിരിച്ചുകിട്ടിയിരുന്നില്ല. നീണ്ട പന്ത്രണ്ടു വർഷത്തെ മാനസിക ശാരീരിക വേദനകളും ജീവിത രീതിയും ആ അമ്മയിൽ ഒരുപാട് മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തിയിരുന്നു. ആ അമ്മയെ കാണാൻ എന്തായാലും ഞാനും നാട്ടിലേക്ക് പോകുന്നു.

അമ്മയെ തിരിച്ചു ലഭിക്കാൻ എന്റെ രണ്ടുവരി കവിതയും എന്റെയീ മുഖവും ഒരു നിമിത്തമായെങ്കിൽ ദൈവത്തിന് ഒരായിരം നന്ദി.

അമ്മയെ ഇപ്പോൾ സ്പീച്ച് തെറാപ്പിക്ക് കൊണ്ടുപോകുന്നു. മാതൃഭാഷയെന്തെന്ന് അറിഞ്ഞതുകാരണം ചികിത്സ തുടങ്ങാൻ സഹായകമായി. അച്ഛന്റെയും ദേവികയുടെയും ഉള്ളുരുകിയുള്ള പ്രാർത്ഥന ദൈവം കേട്ടു. "സിസ്റ്റർ നിവേദിത ഒരു സ്വാമിനിയല്ല, സാക്ഷാൽ ദേവിതന്നെയാണ്" എന്നാണ് എന്റെ ദേവിക ഫോണിൽ കൂടി കരഞ്ഞു പറഞ്ഞത്.

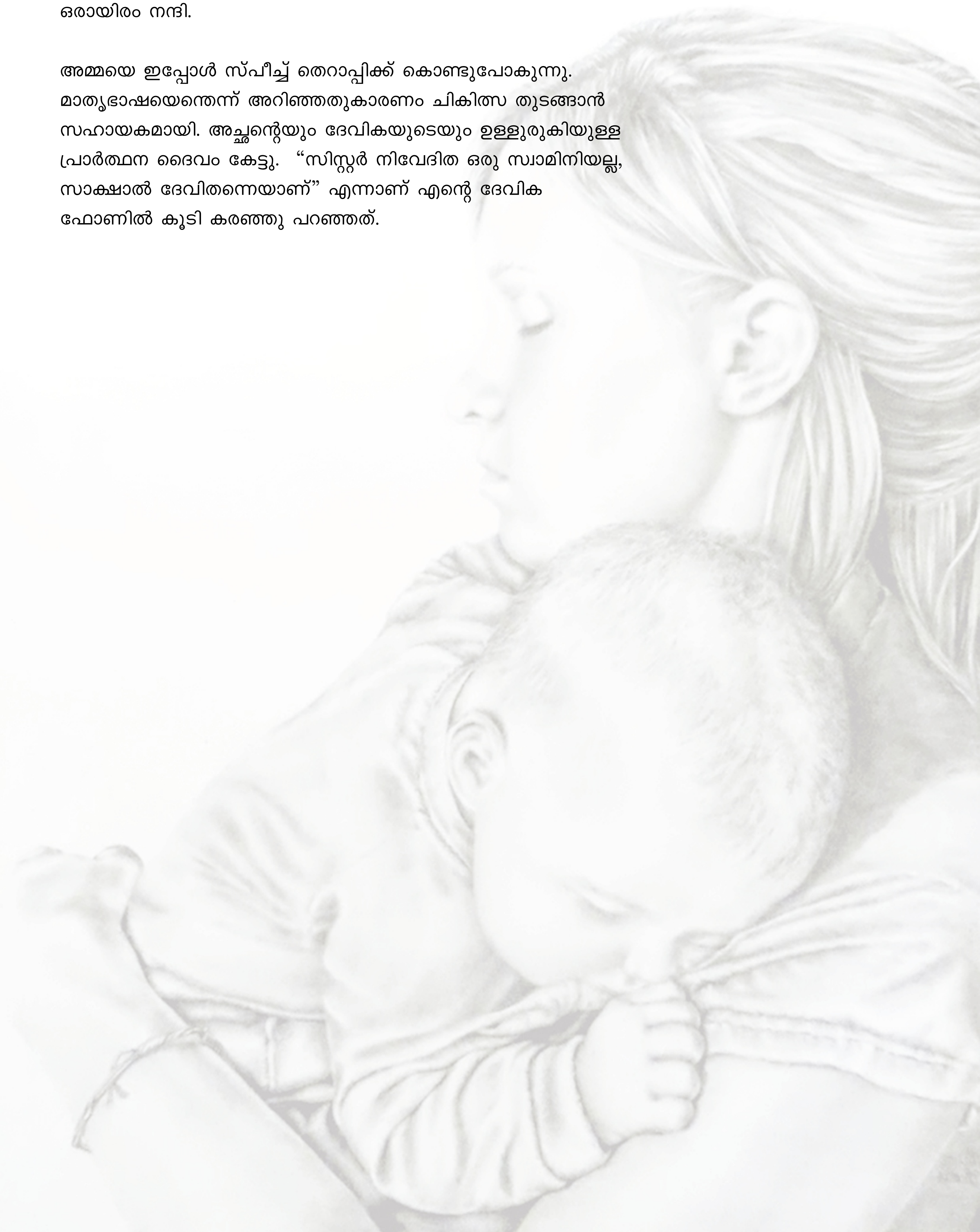

Acrylic Painting

Mr. T. C. Rajan
Senior Project Assistant at VSSC,
Thiruvananathapuram
tc_rajan@vssc.gov.in

After Bath

IAA BOOK AWARD

The book, "A Brief History of Rocketry in ISRO" by Shri. P. V. Manoranjan Rao and Shri. P. Radhakrishnan has been selected for Engineering Sciences Book Award of International Academy of Astronautics (IAA) for the year 2014. This book was released by the former President Dr. APJ Abdul Kalam at the first convocation of IIST on 28th June 2012.

Designer
Shiju U S
Reprographic Facility
IIST, Thiruvananthapuram

SURABHI

Journal of Arts and Literature

The Bi-annual Journal of Indian Institute of Space Science and Technology

Vol.2 No.1
(June 2014)

Surabhi: Journal of Arts and Literature is a bi-annual art and creative journal published by Indian Institute of Space Science and Technology. It publishes creative and critical literary pieces like short stories, poems, memoirs, film/book reviews, travelogues, interviews, reports, sketches, photography, science fiction, pencil drawings and paintings. It has special interest in boosting the creative talents of people from various Centres of DOS. It intends to publish articles in English, Hindi, and in any Indian regional language. The Journal invites submissions in the above category for publication.

You may please send soft copies of your submissions to the Associate Editor to the following e-mail ID:

gigyjalex@gmail.com / gigy@iist.ac.in

Indian Institute of Space Science and Technology
Department of Space
Valiamala, Thiruvananthapuram